

Таким образом, к особенностями подросткового алкоголизма относим гедонистическую, атарактическую (уменьшение тревоги, страха), субмиссивную (с повышенной подчиняемостью, «не быть белой вороной»), псевдокультурную мотивации (привлечь к себе внимание), а так же генетическую (предрасположенность к алкоголизму сыну от отца, и редко у дочерей) особенность.

Литература

1. Божович Л.И. Личность и её формирование в детском возрасте / Л.И. Божович. М.: Просвещение, 1968. 464 с.
2. Большой психологический словарь / сост. и общ. ред. Г. Мещерякова, В. Зинченко. СПб.: Проим-ЕВРОЗНАК, 2003. 672 с.
3. Дьяченко М.И., Кандыбович Л.А. Психологический словарь-справочник. Минск :Харвест, 2004. 576 с.
4. Климов Е.А. Психология профессионала. М.: Институт практической психологии; Воронеж: МОДЭК, 1996. 400 с
5. Кон И. С. Психология ранней юности. М.: Просвещение, 1989. 255 с.
6. Курс лекций: учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений / под. общ. ред. М.А. Галагузовой. М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2003. С .166.
7. Психология: словарь / под ред. А.В. Петровского, М.Г. Ярошевского. М.: ИПЛ, 1990. 494 с.

ВОЛОНТЕРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК УМОВА РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОЇ МОБІЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ-ВОЛОНТЕРІВ

В.В. Гладун,
науковий керівник О.І. Рассказова
Україна, г. Харків – г. Слов'янськ
*Харківська гуманітарно-педагогічна академія,
Донбаський державний педагогічний університет*

У сучасних умовах система соціального захисту в Україні постійно потребує уваги з боку держави та суспільства. Зміни соціально-економічної ситуації в Україні в останні роки призвели до значного погіршення стану населення, у зв'язку з чим, виникла потреба у ефективній самодопомозі, активній громадянській позиції кожного. Сьогодні все гостріше відчувається необхідність усвідомлення державними органами та широкими колами громадськості важливості оптимізації різноманітних аспектів соціального розвитку кожного члена суспільства. Численні соціальні проблеми потребують обов'язкового розв'язання, а успіх намічених змін у значній мірі залежатиме від активності добровільних помічників зайнятих соціальною допомогою.

Термін «волонтер» походить з англійського слова volunteer – людина, яка добровільно, осмислено і безоплатно здійснює будь-які види соціальної допомоги. У перекладі з французької мови поняття «волонтер» передбачає добровільний вступ на військову службу, що, безумовно, передбачає служіння суспільству. Волонтерами також вважають людей, що працюють в громадських організаціях на цих же засадах та принципах.

Загальна Декларація добровольчества, прийнята 14 вересня 1990 року на 11-му Конгресі Міжнародної Асоціації Добровольців у Парижі, визначає волонтерів як людей будь-якого віку і професії, різних сфер і прошарків суспільства, що віддають частину своїх сил, часу, знань на благо інших людей. Стратегічна мета трансформації українського суспільства полягає в розбудові соціальної держави. Реалізація цієї мети

тісно пов'язана із формуванням громадянського суспільства, невід'ємним елементом якого є волонтерський рух.

Формування руху добровольців – є одним з важливих шляхів до продуктивної соціальної роботи в будь-якій державі. Кожна людина, що свідомо і безкорисливо трудиться на благо інших, може називатися волонтером.

До волонтерського руху належать недержавні, некомерційні об'єднання громадян, що прагнуть допомогти собі та іншим, не переймаючись одержанням прибутків, – політичні партії, профспілки, молодіжний рух, жіночі, волонтерські, релігійні організації, благодійні фонди та багато інших. Їх функція полягає у відстоюванні прав і свобод громадян, в задоволенні їх основних політичних, економічних, правових, культурних, а головне, соціальних інтересів.

В Україні волонтерський рух – одна з найефективніших форм роботи з різними категоріями клієнтів. Він є невичерпним джерелом набуття громадянської освіти, що дає людині можливість реалізувати себе у служінні суспільству [1].

Питання доброчинності та волонтерства у вітчизняній науці і практиці досліджували О. Безпалько, О. Брижовата, Р. Вайнола, І. Грига, М. Дейчаківський, Л. Дума, З. Зайцева, А. Зінченко, І. Зверєва, Н. Заверико, І. Іванова, Н. Івченко, А. Капська, О. Карпенко, Л. Коваль, Н. Комарова, О. Кузьменко, О. Лисенко, В. Назарук, І. Пінчук, Ф. Ступак, С. Толстоухова, І. Трубавіна, О. Шатохіна, О. Яременко. Велику увагу питанню волонтерства в своїх роботах приділяли такі вчені як: Є. Холостової, Н. Басов, Н. Морон, Л. Нікітіна, С. Тетерський, М. Фірсова, І. Айнудінова, Е. Азарової.

Ґрунтовний аналіз різноманітних, як друкованих, так й електронних джерел інформації, показує, що волонтерський рух, є запорукою розвитку соціальної мобільності студентів-волонтерів. Пов'язана з розвитком соціальної мобільності проблематика вивчається представниками різних наукових галузей (педагогіки, психології, соціальної педагогіки) з опорою на низку ключових дефініцій („волонтер”, „волонтерський рух”, „волонтерська діяльність”, „соціальна мобільність”, „мобільність”), суть та зміст яких є досить ґрунтовно висвітленими в різних аспектах. Причому, кількість публікацій, де розглядаються різні аспекти соціальної мобільності студентів цієї категорії з року в рік зростає, що свідчить про виразну тенденцію до накопичення інформації, про невичерпність та актуальність тематики, що досліджується.

Проблема професійної мобільності актуалізувалася у вітчизняній психології та педагогіці на початку ХХ століття. Насамперед, це пов'язано з процесами модернізації соціально-економічної сфери, що обумовлюють нестабільність та значні трансформації на ринку праці, євроінтеграції, зміни освітніх парадигм у вищій школі у контексті «болонізації». Психологи, соціологи, політологи характеризують українське суспільство як мінливе середовище «конфліктуючих реальностей». У такому суспільстві особистість досить часто перебуває в ситуації вибору, побудови своєї життєвої траєкторії, яка в інформаційному суспільстві є досить динамічною і може змінюватися в залежності від обставин та трансформаційних процесів як у соціумі, так у самій особистості [2].

Сьогодні в світі продовжуються процеси глобалізації та інтеграції ставлять спеціаліста перед необхідністю бути постійно готовим до переміщень в соціальному просторі, гнучко взаємодіяти з різними соціальними системами і суб'єктами суспільства. Зростаючі обсяги інформації вимагають від фахівця уміння оперативно оновлювати свої знання. А мінливі умови професійної діяльності змушують працівника протягом трудового життя неодноразово освоювати нові способи та види діяльності в професії, підвищувати рівень освіти і кваліфікації. Серед радянських соціологів поняття «мобільність» розглядається у роботах Н. Аітова, Т. Заславської, М. Рудкевича, Ф. Філіпова.

Поняття соціальної мобільності було введено в П.Сорокіним 1927 р. У Нью-Йорку він видав працю «Соціальна мобільність», у якій формулює завдання, основні

поняття і принципи дослідження різноманітного руху індивідів у неоднорідному соціальному просторі. Мобільність П. Сорокін визначав як перехід, переміщення соціального об'єкта з однієї позиції на іншу. Соціальним об'єктом можуть бути індивід, група, радіо, автомобіль, мода, тобто всі продукти людської, волонтерської діяльності [3].

Аналіз наукової літератури засвідчує, що проблема соціальної мобільності розглядається наразі в різних аспектах, одним із яких є формування професійної мобільності майбутніх фахівців різних галузей діяльності: економічної, педагогічної, управлінської тощо (О. Дементьева, Є. Іванченко, Н. Кожемякіна, Р. Пріма). Це є цілком закономірним явищем, оскільки пріоритетними завданнями університетської освіти є не лише підготовка фахівців у парадигмальному векторі компетентнісного піходу, а й формування у них готовності до професійної діяльності в умовах конкуренції та нестабільності на ринку праці. Ми розглядаємо у контексті проблеми професійної мобільності студентів спеціальності «Соціальна педагогіка». Актуальність цього обумовлюється низкою чинників: широкий спектр соціальних інституцій, у яких може здійснювати професійну діяльність соціальний педагог; робота з особами різних вікових та соціальних груп; вирішення нестандартних професійних завдань, що обумовлено необхідністю врахування потреб і проблем клієнта; міжвідомча взаємодія у процесі соціально-педагогічної діяльності.

Різні теорії соціальної стратифікації, соціально-класових відносин стали методологічною основою для формування теорії соціальної мобільності. Мобільність — це процес, пов'язаний зі зміною людиною, індивідом, сім'єю свого місця в соціальній структурі суспільства. Соціальна мобільність – це форма соціального відтворення, процес соціальних (горизонтальних, вертикальних) переміщень, перехід індивідів з одних соціальних класів, соціальних груп, верств до інших, пов'язаних як із соціальним піднесенням, так і з соціальним спадом.

Лише особистість, яка вміє орієнтуватися на досвід, суспільні цінності, усвідомлює свої прагнення, розширює можливості, може успішно адаптуватися в сучасному світі швидкоплинних подій, відповідати його вимогам. Процес формування мобільного фахівця передбачає організацію певного «поля можливостей», освітньо-виховного середовища, життєдіяльності, що орієнтують майбутнього спеціаліста на різноплановість вибору самопрояву, статусного росту, професійного розвитку, швидкої орієнтації (адаптованості), прагнення активно змінити несприятливі ситуації.

Література

1. Вайнола Р.Х. Волонтерський рух в Україні: тенденції розвитку / Р.Х. Вайнола, А.Й. Капська, Н. М. Комарова, та ін. К.: Академпрес, 1999. 112 с.
2. Осипов Г.В. Социология. Учебник для высших учебных заведений / Г.В. Осипов, А.Б. Кабыща М.: Наука, 1995. 912 с.
3. Сорокин П.А. Человек. Цивилизация. Общество. М.: Политиздат, 1992. С. 14-15.